

THE WORLD JEWELLERY CONFEDERATION

מסחר אחראי ואתי ביהלומים, אבני
חן, פנינים ואלמוגים

עשה ואל תעשה/מותר ואסור

שקיפות והתנהגות אחראית ואתית במכירת יהלומים, אבני חן, פנינים ואלמוגים

מדריך מפושט זה נועד לסייע למוכרי יהלומים,
אבני חן, אלמוגים, פנינים ו/או כל מוצר מלאכותי
הקשור להן, להבין את המחויבויות שלהם
ללקוחותיהם, ואת יחסי הגומלין המומלצים עם
ספקים.

התכנים במדריך זה אינם תחליף להגדרות
ולסעיפים המתוארים ב-"ספרים הכחולים"

הנפרדים של **CIBJO**

([http://www.cibjo.org/introduction-](http://www.cibjo.org/introduction-to-the-blue-books/)

[to-the-blue-books/](http://www.cibjo.org/introduction-to-the-blue-books/))

בינלאומיים ומקומיים אחרים. לקורא מומלץ

להוריד את הספר הכחול הרלוונטי מאתר

CIBJO, כדי להעמיק את הבנתו בדבר המחויבות

של תעשיות היהלומים, אבני החן, האלמוגים

והפנינים כלפי הלקוחות שלהן.

- ✓ להבטיח כי הספק שלך מסר לכם את המידע הנאות בנוגע לטיבו של כל אחד מהפריטים בהסברים שלהלן.
- ✓ להבטיח כי כל הפריטים בהסברים שלהלן מסווגים נכון במלאי שלך.
- ✓ להבטיח שכל אנשי המכירות עודכנו כהלכה.
- ✓ למכור את כל המוצרים שלהלן באופן מדויק וללא עמימות.
- ✓ לחשוף תמיד בבירור את טיב המוצר עצמו וכל טיפול מעשה ידי-אדם, לפני ובזמן המכירה.
- ✓ להנפיק תמיד חשבונית/קבלה לכל רוכש, המצהירה כי המוצר נמכר במדויק וללא עמימות.
- ✓ להשתמש במילים "מטופל" או "סינתטי" בכל פעם שמילים אלו מופיעות בכתב, עם דגש ובולטות שווים למילה שמתארת את האבן, למשל: יהלום מטופל (Treated diamond), רובי מטופלת (Treated ruby), יהלום סינתטי (Synthetic diamond), ספיר סינתטית (Synthetic sapphire).
- ✓ להדריך את אנשי המכירות בנוגע לשימוש במינוחים חד-משמעיים נאותים, וכי יש לפנות ל-"ספרים הכחולים" של CIBJO לשם הבהרות.
- ✓ להבטיח כי כל פרסום או שיווק לצרכן, בדפוס או באונליין, הינו בהתאם להוראות במדריך זה ובהתאם לכללים של CIBJO.
- ✓ עשה עם יהלומים: הצהר בבירור מהם הדירוגים (צבע, ניקיון וליטוש), ומהו המשקל של אבן יחידה או המשקל הכולל של חבילת יהלומים.
- ✓ עשה עם יהלומים סינתטיים: היעזר באחת ההגדרות המותרות הבאות ליהלומים סינתטיים: "סינתטי" (synthetic), "גודל

במעבדה" (laboratory-grown) או "יוצר-במעבדה" (laboratory-created).

- ✓ להיות בקיא בסוגיות קריטיות הנוגעות לצרכנים, למשל קיימות, רכישה ממקורות אתיים ויהלומי מריבה וליצור נראטיב יזום כמענה לשאלות הצרכן.
- ✓ ליידע את הצרכן בנוגע לאיך לטפל באבנים ספציפיות ולכל תחזוקה נדרשת.

אסור/אל תעשה

- ❌ אל תשתמש בשפה מילולית או כתובה שאינה משקפת במדויק ובאופן חד-משמעי את טיבו ו/או מצבו האמיתי של המוצר המתואר - אל תשתמש בקיצורים או בכוכבית כדי להצהיר כי יהלום, אבן חן, פנינה או פנינה מתורבתת עברו טיפולים, או שהאבן מלאכותית.
- ❌ אל תשתמש בקיצורים כמו lab-grown או lab-created.
- ❌ אל תשתמש במונח "מתורבת" (cultured) או "מעובד" (cultivated) לתיאור יהלומים ואבני חן סינתטיים, מאחר שהמונחים "מתורבת" ו"מעובד" נוגעים אך ורק למוצרים אורגניים/ביוגניים.
- ❌ אל תשתמש בשמות התואר "אמיתי" (real), "מקורי" (genuine), "יקר" (precious), "אותנטי" (authentic) ו"טבעי" (natural) לתיאור מוצרים מלאכותיים, מאחר שמונחים אלו חלים אך ורק על חומרים טבעיים.
- ❌ אל תשתמש בביטויים "יהלומים מטופלים טבעית" (natural treated diamonds) [או כל אבן חן אחרת] או "יהלומים טבעיים מטופלים" (treated natural diamonds) [או כל אבן חן אחרת].

- לחלופין, השתמש פשוט בביטוי "יהלומים מטופלים", "אבני אמרלד מטופלות" [או כל אבן חן אחרת].
- אל תמתין עד לסגירת המכירה על מנת לחשוף מידע רלוונטי על תוכן האבן של המוצר. ❌
- אל תערבב בין סך המשקלים לבין משקלים יחידניים של אבנים. ❌
- אל תקבל סחורה מסוחר ללא מסמך המתאר בכתב את תוכנה במדויק. ❌
- אל תסרב או תימנע מפניות מורכבות מצד לקוחות בנוגע למסחר באבנים, למשל בנוגע ליהלומי מריבה, מקורות אספקה אתיים והעסקת ילדים. ❌
- אל תקרא לדו"חות בדיקה של אבני חן, פנינים או יהלומים "תעודות" (certificates), מאחר שמדובר פשוט ב"דו"חות" אימות (reports) מצד שלישי או בדעות מקצועיות של מעבדות גמולוגיות. ❌
- אל תתייחס לאבני חן כיקרות-למחצה, כי כל אבני החן יקרות, רק שחלקן יקרות יותר מאחרות. ❌
- אל תמנע מלהצביע בפני הלקוח על סוגיות של עמידות ו/או יציבות החומר של אבנים, במיוחד אם עברו טיפולים. ❌

יהלומים, אבני חן צבעוניות ואלמוגים

יהלומים, אבני חן צבעוניות ואלמוגים הם חומרים טבעיים, שנוצרו לחלוטין על ידי הטבע, ללא התערבות אנושית בהליך היווצרותם; בהמשך הם עשויים לעבור שינויים על ידי שיטות ליטוש רגילות. רוב חומרים אלה משוכצים בתכשיטים בשל שילוב מאפיינים שמעניק להם יופי, נדירות ועמידות יחסית. הם כוללים:

מינרלים: לדוגמא יהלום, אקוורין, אמרלד, גרנט, רובי, ספיר, טופז.
זכוכיות טבעיות: לדוגמא אובסידיאן, מולדבייט

סלעים: לדוגמא לפיס לזולי, אופל עם מטריקס.
חומרים אורגניים: לדוגמא ענבר ושריון צב (tortoiseshell).
חומרים ביוגנניים: לדוגמא פנינים, אם-הפנינה ואלמוגים.

ניתן לתאר כ"טבעיים" רק חומרים שנוצרו לחלוטין על ידי הטבע. המונחים המוחלטים "יהלום", "רובי", "אמרלד" ושמות אחרים של אבני חן, יכולים לתאר רק אבנים ממקור טבעי. בשמות התואר "אמיתי" (real), "יקר" (precious), "מקורי" (genuine) או "טבעי" (natural) יש להשתמש רק ביחס לחומרים טבעיים ולצורך סימונם.

אלמוגים - ישנן שתי קטגוריות עיקריות של אלמוגים; **אלמוגים יקרים** (precious corals) ו**אלמוגים מצויים** (common corals).
אלמוגים יקרים - אלמוגים שנעשה בהם שימוש בתכשיטים ועיטורים, במיוחד זנים אדומים, ורודים ולבנים עם ברק בסגנון חרסינה לאחר ליטוש.
אלמוגים מצויים - לדוגמא, אלמוג ספוג (sponge coral), אלמוג במבוק (bamboo coral), אלמוג כחול, וכן אלמוג בעל שלד רך, למשל אלמוגים שחורים וזהובים. לאחר טיפול, חלק מהסוגים משמשים כעיטורים.

ליהלומים ראו גם ISO 18323

פנינים

פנינים - פנינה טבעית נוצרת מהפרשות טיבעיות ברכיה השוכנת בצדף, ללא התערבות אנושית, בגוף של רכיכות ובתוך שקי פנינים שנוצרים באופן טבעי. הן עשויות מסקלרופורטין מורכב בשם קונכילין ומסידן פחמתי בצורת ארגוניט ו/או קלציט, המסודר בשכבות קונצנטריות. הן עשויות להיווצר עם דר (nacreous) או בלי דר (non-nacreous), במים מתוקים או במי מלח.

קיימות בשוק שלוש קטגוריות עיקריות של פנינים או מוצרים דמויי-פנינים:

- פנינים טבעיות** - פנינים שנוצרו לחלוטין, בטבע ופנינים שנוצרו באופן יזום על ידי האדם, באופן טבעי בתוך שקי פנינים בגוף הרכיכה
- פנינים ממים מתוקים או ממי ים מלוחים
  - פניני blister ממים מתוקים או ממי מלח
- פנינים מתורבתות** - פנינים הנוצרות תוך התערבות אנושית, בתוך שקי פנינים מתורבתות בגוף הרכיכה.
- הן עשויות להיות בצורת חרוזים או שלא בצורת חרוזים.
- פנינים מתורבתות ממים מתוקים או ממי מלח
  - פניני blister מתורבתות ממים מתוקים או ממי מלח
- חיקויי פנינים** - מוצרים דמויי-פנינים, מעשי ידי-אדם לחלוטין.

טיפולים

אנא פנו ל-"ספרים הכחולים" השונים של CIBJO למידע המעודכן במלואו; להלן מדריך כללי.

יהלומים, אבני חן, אלמוגים, פנינים ופנינים מתורבתות עשויים לעבור טיפולים, שנועדו לרוב לשנות את הצבע, העמידות, היציבות ו/או הניקיון שלהם.

חלק מהטיפולים דורשים גילוי נאות כללי. טיפולים אלו דורשים גילוי נאות בעל פה, בשפה ברורה ומובנת לפני ו/או בהשלמת המכירה. בנוסף, מסמכים מסחריים המלווים יהלומים, אבני חן, אלמוגים, פנינים ופנינים מתורבתות שעברו טיפולים, צריכים לכלול מידע בנוגע לסוג הטיפולים שבוצעו.

טיפולים באבני חן צבעוניות, אלמוגים, פנינים ופנינים מתורבתות הדורשים

גילוי נאות כללי הם:

חומרים למילוי סדקים, לרבות שמן, שעווה, שרף, פולימרים או כל חומר דומה, להוציא זכוכית, שלא משנה את מראה הצבע של אבן החן, האלמוג, הפנינה או הפנינה המתורבתת.

חימום

ציפוי שעווה

הלבנה

חלק מהטיפולים דורשים גילוי נאות ספציפי. טיפולים אלו דורשים גילוי נאות בעל פה בשפה ברורה ומובנת לפני ו/או בהשלמת המכירה, בנוסף לגילוי נאות מלא בכתב, שצריך להופיע באופן בולט בכל המסמכים המסחריים בשפה ברורה ופשוטה.

הערה - כיום לא ניתן לזהות טיפולים שעברו חלק מאבני החן, כמו אבני אקוורין וטורמלין שעברו טיפולי חום או אבני בריל וטורמלין שעברו הקרנות. במקרה כזה, חובה להקפיד לחשוף כל טיפול אפשרי.

טיפולים ביהלומים, אבני חן צבעוניות, אלמוגים, פנינים ופנינים מתורבתות הדורשים גילוי נאות מלא בכתב הם:		
פנינים מטופלות ופנינים מתורבתות מטופלות	אבני חן ואלמוגים מטופלים	יהלומים מטופלים
הקרנה	הקרנה	הקרנה
ציפוי	ציפוי	ציפוי
צביעה (Dyeing)	טיפול דיפוזיה (אבני חן בלבד)	ציפוי היצוני (Foiling)
מילוי	מילוי שברים ובקיעים	מילוי שברים
ציפוי בשעווה	הספגה (Impregnating)	חימום – היסום (annealing)
עבודה כבדה	צביעה עם צבענים (colouring agents)	טיפול HPHT
שימון		קידוח לייזר פנימי
חימום		הקרנה וחיסום
גיוון צבע		קידוח לייזר
חיווק ברק		

מוצרים מלאכותיים

מוצרים מלאכותיים כוללים מגוון חומרים מעשי ידי-אדם באופן חלקי או מלא.

מוצרים מלאכותיים מעשי ידי-אדם באופן חלקי

אבנים מורכבות (composite stones) עם מרכיבים של אבני חן, כמו לדוגמה "דובלט מכוסה גרנט", "דובלט אמרלד על זכוכית", "דובלט ספיר טבעית על רובי סינתטית", וכן "תרכובות רובי-זכוכית" "ענבר דחוסה" (pressed amber), ו"דובלט אמרלד על אמרלד", או "יהלומים מורכבים" (יהלום על יהלום סינתטי).

מוצרים מלאכותיים מעשי ידי-אדם במלואם

אבנים סינתטיות - חומרים גבישיים שמוגדרים כמוצרים מלאכותיים בעלי אותם הרכבים כימיים, מאפיינים פיזיים ומבנים כמו לחומרים טבעיים המקבילים להם; דוגמאות זמינות מסחרית הן למשל "יהלום סינתטי", "רובי סינתטית", "ספיר סינתטית", "אמרלד סינתטית" ו"אחלמה סינתטית".

הערה - המונחים "סינתטי", "יוצר במעבדה", ו"גודל במעבדה" הינם מונחים נרדפים.

מוצרים גבישיים מלאכותיים ללא חומר מקביל טבעי מוכר - למשל איטריום אלומיניום גרנט (yttrium aluminium garnet, המכונה YAG) וגדוליניום גליום גרנט (gadolinium gallium garnet, המכונה GGG).

מוצרים לא גבישיים מלאכותיים - כולל זכוכית מעשה ידי אדם, זכוכית בדולה, פלסטיק ומוצרים בעלי תרכובות שונות, כמו חומרים דחוסים (לדוגמה, טורקיז דחוסה) המחקים את המראה שליהלומים ואבני חן.

THE WORLD JEWELLERY CONFEDERATION

Secretariat

CIBJO, The World Jewellery Confederation

Viale Berengario, 19

20149 Milano, Italy

Tel: +39-02-4997-7098 / 7097 / 6187

Fax: + 39 02- 4997-7059

E-mail: cibjo@cibjo.org

Web site: www.cibjo.org

התרגום לעברית נעשה באדיבותו של מכון היהלומים הישראלי IDI